

ΛΟΥΚΑΣ Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 18 • 106 80 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 3619650
FAX: 210 3619760
E-MAIL: lapostol@otenet.gr

Γιώργος Σ. Π. Κατρούγκαλος

Αναπληρωτής Καθηγητής Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο

Τηλ: 210 3300000

Τηλ/Φαξ 210 6993486,

2107248551 EMail:gkatr@otenet.gr

Λουκάς Αποστολίδης & Συνεργάτες

Δικηγόρος, πρ. Αντιπρόεδρος της Βουλής & Υφ. Εθνικής Άμυνας

Ιπποκράτους 18, 10680, Αθήνα, Τηλ.: 2103619650, 2103610116, Fax:

2103619760, Email: lapostol@otenet.gr

<http://www.loukasapostolidislawfirm.gr>

Νικήτας Αλιπράντης

Καθηγητής Νομικής στα Πανεπιστήμια Θράκης & Στρασβούργου

Δεξαμενής 12, 14563,

2106202658, Κηφισιά,

Email: daliprantis2002@yahoo.gr

Γνωμοδότηση

Περιεχόμενα

-I-Ερώτημα.....	2
-II- Διατύπωση Γνώμης	3
A- Η υποχρέωση για την πρόβλεψη αναλογιστικών μελετών	3
B- Νομικός Χαρακτήρας του Ταμείου Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Τραπεζής Πίστεως	7
Γ- Η επέμβαση του νομοθέτη επί της λειτουργίας του Ταμείου και η ένταξη του στο ΕΤΑΤ.....	12
Δ- Σχετική αυτοτέλεια των λογαριασμών που εξυπηρετούν τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις κάθε Τράπεζας.....	20
Λόγω της αρχής της ισότητας.....	26
Λόγω της Οδηγίας 2003/41/EK.....	27
Λόγω του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος.....	28
Λόγω της ΕΣΔΑ.....	28

-III- Απάντηση στο ερώτημα.....30

-I-Ερώτημα

Τέθηκε υπόψη μας το εξής ερώτημα, σχετικά με την ένταξη στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΑΤ) του Ταμείου Αλληλοβοηθείας Προσωπικού της Τράπεζας Πίστεως και τριών συναφών αλληλοβοηθητικών ταμείων άλλων Τραπεζών:

«Μέχρι και σήμερα οι λογαριασμοί των τεσσάρων (4) ταμείων που εντάχθηκαν στο ΕΤΑΤ διαχειρίζονται από αυτό υπό καθεστώς οικονομικής αυτοτέλειας, δηλαδή τηρούνται χωριστά ανά τράπεζα/ταμείο τα οικονομικά στοιχεία, με εφαρμογή του κανονισμού του οικείου ταμείου, σύμφωνα πάντα με τις οικονομικές μελέτες του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Κυβέρνηση έχει εξαγγείλει ότι προτίθεται να προβεί σε αναλογιστικές μελέτες για όλα τα Ταμεία Επικουρικής Ασφάλισης μεταξύ των οποίων και το ΕΤΑΤ. Φημολογείται δε ότι η αναλογιστική μελέτη που αφορά το ΕΤΑΤ δεν θα συνεχίσει την υφιστάμενη πρακτική της αναγνώρισης του διακριτού χαρακτήρα κάθε λογαριασμού που μεταφέρθηκε ανά τράπεζα/ταμείο, αλλά θα θεωρήσει ενιαίο το ασφαλιστικό κεφάλαιο του ΕΤΑΤ.

Ερωτάται: Κατά πόσο είναι νόμιμο αναλογιστικές μελέτες που θα εκπονηθούν να αναφέρονται ενιαία στο ΕΤΑΤ, υπό την προαναφερθείσα έννοια, και όχι ανά μέλος/ταμείο του ΕΤΑΤ όπως αυτά νομοθετικά έχουν θεσμοθετηθεί και κρατούνται μέχρι σήμερα.

Να ληφθεί υπόψη ως δεδομένο ότι και βάσει των οικονομικών μελετών ανά ταμείο/τράπεζα δεν υπάρχει κανένα κοινό στοιχείο ούτε κριτήριο, τόσο για το ύψος του ποσού που καταβάλλει η κάθε τράπεζα προς εξασφάλιση των εν ενεργεία που πρωτασφαλισθηκαν μέχρι 31.12.1992 και των ήδη συνταξιούχων, όσο και για τις μηνιαίες κρατήσεις των εργαζομένων ανά

τράπεζα. Επίσης να λάβετε υπόψη ότι δεν καταβάλλονται όλα τα ποσά τραπεζών και εργαζομένων στο ETAT (π.χ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ).»

-II- Διατύπωση Γνώμης

A- Η υποχρέωση για την πρόβλεψη αναλογιστικών μελετών

Η υποχρέωση για την πρόβλεψη αναλογιστικών μελετών συνάγεται από την συνταγματική υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση, δυνάμει του άρθρου 22 παρ. 5 (πρβλ., ενδεικτικά, και ΔιοικΕφΘεσ 432/2003), προκύπτει όμως ήδη ευθέως και από την Διεθνή Σύμβαση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλειας, (κυρώθηκε με το Ν 1136/1981), ο οποίος προβλέπει στο άρθρο 70 παρ. 3 ότι τα κράτη μέλη «έχουν γενική ευθύνη σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση των χορηγουμένων παροχών κατ' εφαρμογή του Κώδικα, ως προς όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του σκοπού αυτού» και ότι: «το συμβαλλόμενο μέρος (...) οφείλει να εξασφαλίζει ώστε αι μελέται και οι αναγκαίοι αναλογιστικοί υπολογισμοί οι αφορώντες την οικονομικήν ισορροπία, να γίνονται περιοδικώς και εν πάση περιπτώσει εκ προοιμίου και εις πάσαν τροποποίησιν των παροχών, του ποσοστού ασφαλιστικών εισφορών ή των φόρων διατιθεμένων εις την κάλυψιν των υπ' όψει κινδύνων». (Πρβλ. σχετικά τα ΣτΕ ΠΕ 119/1996, 86/1994, 528/1994, πρβλ. και τη μειοψηφία της ΣτΕ 3096/2001).

Σημειωτέον ότι οι αναλογιστικές μελέτες δεν είναι, κατά την ανωτέρω ρύθμιση, αναγκαστικές μόνον επί αυξήσεων των παροχών αλλά «εις πάσαν τροποποίησιν των παροχών» και τούτο ώστε να καθίσταται δυνατό, υπό το φως και της αρχής της αναλογικότητας, ο έλεγχος της αναγκαιότητας και της καταλληλότητας των ληφθησομένων μέτρων.

Προκειμένου να απαντηθεί το ερώτημα θα πρέπει αρχικά να διευκρινισθεί ο νομικός χαρακτήρας του Ταμείου Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Τραπεζής Πίστεως και να αξιολογηθούν νομικά οι επεμβάσεις επ' αυτού του νομοθέτη που οδήγησαν στην δημιουργία του ETAT. Και αυτό γιατί διαφορετικές είναι οι υποχρεώσεις του κράτους έναντι επαγγελματιών

ταμείων, όπως ήταν – το ΤΑΠΤΠ και διαφορετικές έναντι κοινωνικοασφαλιστικών ταμείων του πρώτου πυλώνα, όπως είναι το ΕΤΑΤ.

Η ελληνική θεωρία¹ και νομολογία² παραδοσιακά διακρίνει δύο μόνον μορφές ασφάλισης, την δημόσια κοινωνική και την ιδιωτική. Αυτή είναι, πράγματι, η *summa divisio*, δεδομένου ότι ο δημόσιος χαρακτήρας της κοινωνικής ασφάλισης (κύριας και επικουρικής³) και μάλιστα η παροχή της αποκλειστικά από νπδδ αποτελεί *sine qua non* χαρακτηριστικό του θεσμού και βασικό παράγοντα για την ουσιαστική προστασία του σχετικού δικαιώματος.

Ήδη όμως αποτελεί θετικό δίκαιο (λόγω της ρητής πρόβλεψης του στην Οδηγία 2003/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Ιουνίου 2003 και σε άλλα νομοθετικά κείμενα του παράγωγου ευρωπαϊκού δικαίου το πρότυπο των «τριών πυλώνων» ασφάλισης, το οποίο πρωτοπαρουσιάστηκε αναλυτικά από την Παγκόσμια Τράπεζα στην ετήσια

¹ Κατά τη θεωρία (βλ., αντί άλλων, *Ε. Κοντιάδη*, Συνταγματικές εγγυήσεις και θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας, *Α. Σάκκουλας* Αθήνα, 2004, σελ. 338 κ.ε., *Π. Παπαρρηγοπούλου*, Η εξέλιξη στο δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης. Περισσότερη αγορά και περισσότερο κράτος, *Α. Σάκκουλας*, Αθήνα, 2004, παρ. 18, *Α. Ματθαίου*, Περί της νομιμότητας της υπαγωγής του προσωπικού της Τράπεζας Αττικής στο ενιαίο ταμείο ασφάλισης τραπεζοϋπαλλήλων, *ΕΔΚΑ* 2006.18, *Ε. Νταλή*, Προγράμματα συμπληρωματικής ασφάλισης από ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης *ΕΔΚΑ* 2004.721) τα βασικά κριτήρια διαφοροποίησης είναι τα εξής:

- *Τρόπος Σύστασης* Κατά κανόνα οι φορείς κοινωνικής, κύριας ή επικουρικής ασφάλισης συστήνονται με νόμο, ενώ οι σχέσεις ιδιωτικής ασφάλισης με σύμβαση.
- *Η νομική μορφή των ασφαλιστικών φορέων* Οι φορείς κοινωνικής, κύριας ή επικουρικής ασφάλισης είναι συνταγματικά επιβεβλημένο να έχουν τη μορφή ΝΠΔΔ, ενώ αντιθέτως, οι φορείς ιδιωτικής ασφάλισης λειτουργούν ως ιδιωτικά νομικά πρόσωπα, βάσει της οικονομικής ελευθερίας και του δικαιώματος συνένωσης (άρθρα 5 παρ. 1, 12Σ).
- *Ο νομικός χαρακτήρας των εισφορών, των προϋποθέσεων, των κινδύνων και των παροχών* Ο καθορισμός, η έκταση και γενικότερα η ρύθμισή της κοινωνικής ασφάλισης προβλέπονται από το νόμο, ενώ αντίθετα στην ιδιωτική ασφάλιση διέπονται από την αρχή της συμβατικής ελευθερίας.
- *Η υποχρεωτικότητα* Στην κοινωνική ασφάλιση η έννομη σχέση δημιουργείται ανεξαρτήτως της βούλησης του ασφαλισμένου, ως αυτοδίκαιη συνέπεια της ανάληψης εξαρτημένης εργασίας, ενώ στην ιδιωτική ασφάλιση η έννομη σχέση διαμορφώνεται σύμφωνα με τη βούληση των συμβαλλομένων μερών, κατά τρόπο εξατομικευμένο.
- *Το σύστημα χρηματοδότησης* Η κοινωνική ασφάλιση κατά κανόνα χρηματοδοτείται με βάση το αναδιανεμητικό σύστημα, η ιδιωτική με βάση το κεφαλαιοποιητικό.
- *Η εποπτεία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης* ανήκει στο αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ η εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης στο Υπουργείο Εμπορίου.

² ΣτΕ (Ολ.) 5024/87, και πάγια έκτοτε νομολογία, ενδεικτικά ΣτΕ (Ολ.) 2692/93, (Ολ.) ΣτΕ 3596/91, ΣτΕ 453/99, 3099/2001. Είναι αλήθεια ότι η νομολογία του Αρείου Πάγου παραβλέπει τη συνταγματική αυτή θεσμική εγγύηση, θεωρώντας, εσφαλμένα, ότι ο δημόσιος χαρακτήρας απορρέει απλώς από τη βούληση του κοινού νομοθέτη του άρ. 7 § 5 του ν. 702/77 που ορίζει ότι η κοινωνική ασφάλιση παρέχεται από το Δημόσιο ή νπδδ, ο οποίος, τάχα, εκφράστηκε στενότερα απ' ό,τι επιθυμούσε. Βλ. σχετικά τις ΑΠ 644/87, 31/2004 σχετικές με τη λειτουργία της ΔΕΗ ως ασφαλιστικού φορέα το προσωπικού της.

έκθεσή της του 1994 (Βλ. ενδεικτικά, αντί άλλων, M. Queisser, Pension Reform and International Organizations: From conflict to Convergence, International Social Security Review, Volume 53, No 2, 2000, σ. 31-45, Blackwell Publishers, Oxford, UK and Malden, MA, USA σ. 33.).

Κατά το πρότυπο αυτό η κοινωνική ασφάλεια εξασφαλίζεται από τρία διαφορετικά συστήματα, «πυλώνες»: Ο πρώτος πυλώνας καλύπτει τη λειτουργία της αναδιανομής εισοδήματος και εξασφαλίζεται από ένα δημόσιο σύστημα, χρηματοδοτούμενο είτε από τη φορολογία είτε από ασφαλιστικές εισφορές. Συμπληρωματική κάλυψη παρέχει ο δεύτερος πυλώνας, χρηματοδοτούμενος και διαχειριζόμενος ιδιωτικά, με συμφωνίες εργοδοτών και εργαζομένων, υπό τη ρυθμιστική επίβλεψη του δημοσίου. Ο δεύτερος πυλώνας μπορεί να αποτελείται είτε από υποχρεωτικά επαγγελματικά συστήματα συνταξιοδότησης είτε από υποχρεωτικά ατομικά συνταξιοδοτικά προγράμματα. Ο τρίτος πυλώνας αφορά την παραδοσιακή ιδιωτική ασφάλιση.

Στην Ελλάδα, μέχρι το 2002, ο «δεύτερος πυλώνας» περιλάμβανε διάφορα ταμεία αλληλοβοήθειας, όπως το ΤΑΠΤΠ, τα οποία λειτουργούσαν χωρίς ομοιόμορφο θεσμικό πλαίσιο ιδίως στον τομέα των τραπεζών. Ήδη ο Ν. 3029/2002 προέβλεπε την δυνατότητα σύστασης επαγγελματικών ταμείων, ως νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, που ιδρύονται προαιρετικά ανά επιχείρηση ή κλάδο εργαζομένων, με συμφωνία των εργοδοτών και των εργαζομένων, εφόσον ο αριθμός των ασφαλιζομένων κατά επιχείρηση ή επαγγελματικό κλάδο υπερβαίνει τους 100. Αυτά παρέχουν πρόσθετη ασφάλιση για τους ασφαλιστικούς κινδύνους γήρατος, θανάτου, αναπηρίας, επαγγελματικού ατυχήματος, ασθένειας και διακοπής της εργασίας και λειτουργούν με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα. Πόροι των ταμείων αυτών αποτελούν οι εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών, οι πρόσοδοι περιουσίας και η απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών τους, τα οποία υποχρεούνται να δημιουργήσουν.

³ Η επικουρική ασφάλιση δεν έχει αυτοτελή εννοιολογικά χαρακτηριστικά και αναπτύχθηκε λόγω του πραγματικού γεγονότος ότι συχνά οι παροχές της κύριας ασφάλισης ήταν πολύ χαμηλές και έπρεπε να συμπληρωθούν στο πλαίσιο του ίδιου συστήματος δημόσιας και υποχρεωτικής ασφάλισης.

Το κριτήριο διαφοροποίησης του εύρους των επεμβάσεων του νομοθέτη ανάγεται στον θεσμικό «τύπο» κάθε φορέα ασφάλισης, ανάλογα δηλαδή με το εάν λειτουργικά καλύπτει ανάγκες του λεγόμενου «πρώτου πυλώνα», την αναδιανεμητική δηλαδή λειτουργία κοινωνικής ασφάλισης ή απλώς συμπληρωματικές λειτουργίες επαγγελματικής ή ιδιωτικής ασφάλισης.

Ο ρόλος της επαγγελματικής, πολύ δε περισσότερο της ιδιωτικής ασφάλισης μπορεί να είναι μόνον αυστηρά συμπληρωματικός και σε καμιά περίπτωση λειτουργικά ισοδύναμος ως προς αυτόν της δημόσιας⁴. Κατ' αντιστοιχία και ο εγγυητικός, ρυθμιστικός και εποπτικός ρόλος του κράτους είναι εντελώς διαφορετικός σε κάθε ένα από τα τρία υποσυστήματα:

Σε ό,τι αφορά την δημόσια, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, το Κράτος δεν έχει μόνον την υποχρέωση να θέτει τους γενικούς κανόνες του ασφαλιστικού δικαίου, να διορίζει και να εποπτεύει την διοίκηση των ασφαλιστικών φορέων, να επιβλέπει την βιωσιμότητα τους, μέσω της εκπόνησης αναλογιστικών μελετών και να ασκεί έλεγχο νομιμότητας επί των πράξεων τους. Σε περίπτωση ελλειμμάτων τους έχει, επιπλέον ευθεία συνταγματική υποχρέωση να τα καλύψει, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Βεβαίως, η κρατική παρέμβαση δεν πρέπει να ασκείται αποκλειστικά για την εξασφάλιση του ασφαλιστικού κεφαλαίου αλλά, κυρίως, για την προαγωγή του σχετικού δικαιώματος.

Σε ό,τι αφορά τον δεύτερο πυλώνα (της επαγγελματικής ασφάλισης), υφίστανται και πάλι εκτεταμένες ρυθμιστικές και ελεγκτικές κρατικές αρμοδιότητες, που δικαιολογούνται από το γεγονός ότι και στην επαγγελματική ασφάλιση υπάρχει έντονο στοιχείο κοινωνικής

⁴ Και τούτο, διότι η ιδιωτική ασφάλιση αδυνατεί να ανταποκριθεί στο καθήκον της κοινωνικής αλληλεγγύης, δεδομένου ότι στόχος οποιασδήποτε ιδιωτικής εμπορικής δραστηριότητας δεν μπορεί παρά να είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους. Για τον λόγο αυτό παρέχει ασφάλεια μόνον ως προς τους λεγόμενους «ευγενείς κινδύνους», αδυνατώντας να εξασφαλίσει άτομα με μακροχρόνια ή θανατηφόρα προβλήματα υγείας. Πάντοτε, εξάλλου, υφίσταται ο κίνδυνος να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, όπως έδειξε η περίπτωση της πτώχευσης αρκετών ελληνικών ιδιωτικών εταιρειών ασφάλισης αυτοκινήτων τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Βλ., ενδεικτικά, *B. Viret*, *Ιδιωτικές ασφαλίσεις και συμπληρωματική προστασία σε σχέση με την κοινωνική προστασία*, ΕΔΚΑ 1991.214, πρβλ. *Σ. Ρομπόλη, Μ. Χλέσο*, Τα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια λειτουργίας του ιδιωτικού τομέα. Η περίπτωση της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, σε Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Όρια και σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού, Αθήνα, 1996, σ. 399 κ.ε..

(ενδοεπαγγελματικής) αλληλεγγύης. Ως προς τα επαγγελματικά ασφαλιστικά ταμεία, όμως, δεν υφίσταται κρατική υποχρέωση κάλυψης ελλειμμάτων, αλλά αρμοδιότητα άσκησης αποτελεσματικής εποπτείας και εξασφάλισης επαρκούς ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας⁵. Για το λόγο αυτό, δεν δικαιολογείται και επέμβαση του κράτους στα οργανωτικά τους, εκτός εάν παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητας. Ως προς τον τρίτο πυλώνα, τέλος, υπάρχει μόνον υποχρέωση ρύθμισης του πλαισίου λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιριών και εποπτείας της νομιμότητας των ενεργειών τους, π.χ. από πλευράς δικαίου του ανταγωνισμού, καταχρηστικότητας των όρων συναλλαγών τους κ.λ.π.

Συνεπώς, ο θεσμικός «τύπος» των ασφαλιστικών ταμείων, η ένταξη τους, δηλαδή, στον πρώτο ή τον δεύτερο πυλώνα προκαθορίζει και τα όρια της επέμβασης του κράτους, λόγω της διαφορετικής λειτουργίας που επιτελούν.

Β- Νομικός Χαρακτήρας του Ταμείου Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Τραπεζής Πίστεως

Με πρωτοβουλία της Τράπεζας Πίστεως (ήδη Alpha Bank) συστήθηκε και αναγνωρίστηκε με την υπ' αριθμ. 6023/1950 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών το σωματείο με την επωνυμία «Ταμείο Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Τραπεζής Πίστεως» (εφεξής ΤΑΠΤΠ), στο οποίο ασφαλίζονται οι προ της συγχωνεύσεως των Τραπεζών Αλφα Τράπεζα και Ιονική Τράπεζα υπάλληλοι της Άλφα Τράπεζας. Σκοπός του σωματείου αυτού ήταν η παροχή βοήθειας προς τα μέλη του, τα οποία αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω γήρατος κ.ο.κ.

Με βάση την υπ' αρ. 6023/1950 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών εγκρίθηκε το καταστατικό του σωματείου με την επωνυμία "Ταμείο Αλληλοβοήθειας Προσωπικού Τραπεζής Πίστεως" το οποίο υπέστη αλλεπάλληλες τροποποιήσεις που εγκρίθηκαν με σχετικές αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου. Η τελευταία ουσιώδης τροποποίηση του καταστατικού έλαβε χώρα με την υπ' αρ. 2680/1981 απόφαση. Της τροποποίησης αυτής

⁵ Βλ., αντί άλλων, Α. Πετρόγλου, Ευθύνη της πολιτείας η καλή λειτουργία όλων ανεξαιρέτως των ασφαλιστικών οργανισμών, ΕΔΚΑ ΚΕ, 1983.193. προβ. «Ασφαλιστικό Δίκαιο» Λ. Αποστολίδη,

προηγήθηκε σύμβαση μεταξύ της Τράπεζας Πίστεως, του Ταμείου Αλληλοβοηθείας και Συλλόγου Προσωπικού της Τράπεζας σύμφωνα με την οποία η Τράπεζα ανέβαλε να καλύπτει τις παροχές προς τα μέλη του Ταμείου όπως αυτές προβλέπονται στο συνημμένο κανονισμό παροχών. Έναντι αυτών τα μέλη του σωματείου θα καταβάλλουν μηνιαία εισφορά 3,5% επί των κατά το καταστατικό μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών τους. Συμφωνήθηκε επίσης ότι η τράπεζα θα έχει την διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου και θα δικαιούται να αποκτήσει τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου (όροι IV επ. της συμβάσεως). Στη σύμβαση αυτή προσαρτήθηκαν το Καταστατικό και ο Κανονισμός Συντάξεων και Παροχών του ΤΑΠΤΠ (εφεξής Κανονισμός Παροχών).

Στην ανωτέρω από 28-7-1981 σύμβαση, αφού πρώτα γίνεται αναφορά στην ύπαρξη και λειτουργία του ΤΑΠΤΠ και μετά τη διευκρίνιση ότι από γενόμενη αναλογιστική μελέτη προέκυψε ότι μετά πάροδο χρονικού διαστήματος το ΤΑΠΤΠ δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες του Κανονισμού Παροχών, συμφωνήθηκε να επωμιστεί η Τράπεζα, να καλύπτει στο μέλλον κάθε διαφορά που θα είναι αναγκαία για την απροβλημάτιστη λειτουργία του Κανονισμού Παροχών

Ειδικότερα, με τον όρο V1 ορίστηκε ότι "Η Τράπεζα επαναλαμβάνει και με την παρούσα σύμβαση ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση να καλύπτει στο διηνεκές την απρόσκοπτη λειτουργία του Κανονισμού Παροχών του Ταμείου όπως έχει στον συνημμένο παράρτημα δύο (2) σε όφελος των εργαζομένων σ' αυτή και σε όφελός της και στην περίπτωση ακόμη διαλύσεως, συγχωνεύσεως ενοποιήσεως του ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο αδυναμίας εκπληρώσεως των υποχρεώσεών του.

Στον όρο δε V2 ορίζεται ότι η ανωτέρω υποχρέωση αναλαμβάνεται από τη Τράπεζα ανεξάρτητα από την ικανότητα ή τη δυνατότητα του Ταμείου ή άλλου φορέα ή κατά τον όρο VII ειδικού λογαριασμού ή κατά τον όρον ΙΧ ασφαλιστικής εταιρείας. Σε περίπτωση μελλοντικής υποχρεωτικής υπαγωγής των μελών του Ταμείου σε ενιαίο φορέα επικουρικής ασφαλίσεως οι

υποχρεώσεις της τράπεζα θα περιορίζονται στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των παροχών του Ταμείου (όρος V2), όπως και γενικότερα η Τράπεζα ευθύνεται για την καταβολή της εκάστοτε διαφοράς ώστε να καλύπτονται οι παροχές που προβλέπονται από τον κανονισμό παροχών του Ταμείου (όρος VII).

Ρητά, επίσης, συμφωνήθηκε ότι οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η Τράπεζα απορρέουν από τη σύμβαση αυτή αλλά αποτελούν και μετεργασιακή προστασία των εργαζομένων σ' αυτή (όρος VI). Συμφωνήθηκε, ειδικότερα, ότι σε περίπτωση που τα μέλη του «Ταμείου» θα υπαχθούν υποχρεωτικά σε ενιαίο φορέα επικουρικής ασφαλίσεως και υποχρεωθούν η «Τράπεζα» και τα μέλη του «Ταμείου» να καταβάλουν προς τον φορέα αυτόν ασφαλιστικές εισφορές, οι ως άνω υποχρεώσεις της Τραπεζής θα περιορίζονται στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των παροχών του ενιαίου ασφαλιστικού φορέα, και των παροχών του «Ταμείου» μειουμένων αναλόγως των εισφορών-παροχών της, προς το «Ταμείο» ή οποιοδήποτε άλλο φορέα, μέσω του οποίου θα καταβάλλει τις παροχές του ως άνω Κανονισμού και στην κάλυψη ολόκληρης της ασφαλιστικής εισφοράς των μελών του «Ταμείου» και του Προσωπικού της γενικά. Κατά τον όρο VII, η διαφορά που κάθε φορά προκύπτει και θα είναι αναγκαία για να καταβάλλονται οι παροχές του Κανονισμού Παροχών του Ταμείου θα καλύπτεται κατ' εκλογήν της Τραπεζής είτε με την καταβολή μηνιαίας εισφοράς, είτε με εφ' άπαξ κατ' έτος παροχή στο Ταμείο ή άλλο φορέα ή ειδικό λογαριασμό, τον οποίο η Τράπεζα θα δημιουργήσει ή θα προκρίνει προκειμένου να εξασφαλίσει στο διηνεκές τη λειτουργία του «Κανονισμού Παροχών» του Ταμείου. Το ύψος της ως άνω διαφοράς θα προκύπτει από αναλογιστική μελέτη η οποία θα γίνεται με φροντίδα και έξοδα της Τραπεζής κάθε τρία (3) χρόνια.

Από το σύνολο του περιεχομένου της συμβάσεως και των προαναφερθέντων συμβατικών κειμένων προκύπτει ο χαρακτήρας του ανωτέρω ταμείου ως αλληλοβοηθητικού, ήτοι φορέα παροχής επαγγελματικής ασφάλισης του λεγόμενου «δεύτερου πυλώνα». Σκοπός των αλληλοβοηθητικών ταμείων, όπως το υπό κρίση Ταμείο, αλλά και όλων των

φορέων επαγγελματικής ασφάλισης του δεύτερου πυλώνα είναι κατά βάση, η παροχή ασφαλιστικής κάλυψης στα μέλη τους, καθώς και η παροχή σε αυτά βοηθημάτων σε ειδικές περιπτώσεις τα οποία καθορίζονται είτε στο καταστατικό τους, είτε σε ειδικούς κανονισμούς τους οποίους συντάσσουν σχετικώς, συνήθως υπό την μορφή της επικουρικής συντάξεως ή της εφάπαξ αποζημιώσεως.

Η ασφάλιση αυτού του είδους έχει ως νομοθετικό έρεισμα και θεμέλιο τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 του Συντάγματος, με την οποία παρέχεται στους Έλληνες το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους, παρέχεται δε κατά κανόνα, είτε από αυτοτελή νομικά πρόσωπα, ιδιωτικού δικαίου είτε από ενώσεις περιουσίας στερουμένης νομικής προσωπικότητας.

Τα παρέχοντα παρόμοια ασφάλιση αυτοτελή Ν.Π.Ι.Δ. είναι συνήθως ταμεία σωματειακής μορφής, που είναι παραρτήματα συνδικαλιστικών οργανώσεων, ιδρύονται δε και διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 21 του ν. 281/1914 «περί σωματείων», από τα άρθρα 33-39 του β.δ. της 15/20-5-1920 «περί επαγγελματικών σωματείων» και από τα άρθρα 78 και επ. του Α.Κ., σε συνδυασμό και προς η διάταξη του άρθρου 4 του ν. 1264/1982, στην οποία ρητώς ορίζεται ότι, μεταξύ των νομίμων σκοπών των συνδικαλιστικών οργανώσεων περιλαμβάνεται και η ικανοποίηση των ασφαλιστικών-κοινωνικών συμφερόντων των μελών τους, ειδικότερα δε οι συνδικαλιστικές οργανώσεις μπορούν να δημιουργούν ειδικά κεφάλαια για την εξυπηρέτηση ορισμένων εκτάκτων σκοπών αλληλεγγύης και αλληλοβοηθείας των μελών τους (άρθρο 4 παρ.2 εδαφ.β' και άρθρο 32 ν. 1264/1982, όπου οι διατάξεις περί αλληλοβοηθητικών σωματείων δεν αναφέρονται ως καταργούμενες).

Ειδικά στο χώρο των τραπεζών, ταμεία ή ειδικοί λογαριασμοί του προσωπικού τραπεζών με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, είχαν συσταθεί με ειδική συλλογική σύμβαση εργασίας μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών και λειτουργούσαν ως ιδιωτικοί φορείς παροχής επαγγελματικής ασφάλισης (βλ. σχετικά με τα παραπάνω ΑΠ. 1466/99 ΕΕργΔ 59, 1100, Α.Π 530/97 ΕΕργΔ 57, 326, Α.Π. 1039/97 ΕΕργΔ 57, 942, ΑΠ. 1638/91 ΕλλΔνη 34, 334, Α.Π

706/91 ΕΕργΔ 53, 369, Α.Π 702/90 ΝοΒ 39,1090, Α.Π 797/90 ΝοΒ 39,1215, Σ.τ.Ε. 230/97 Ε.Δ.Κ.Α. 39, 361, Σ.τ.Ε 1059/959 Ε.Δ.Κ.Α ΛΖ 478, ΕφΑθηνών 6078/2001)

Ο νομοθέτης τα ταμεία, τα οποία στηρίζονται στην ιδιωτική βούληση, άλλοτε μεν τα ανήγαγε σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) (άρθρο 3 παρ.2 του ν.1495/1938 - ΦΕΚ Α 464), άλλοτε δε, χωρίς να τα αναγάγει σε ν.π.δ.δ. τα αντιμετώπισε ως ασφαλιστικούς οργανισμούς, ομολόγους προς τους φορείς της δημοσίας υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης. Ενδεικτικώς με το άρθρο 12 του ν. 1405/1983 (ΦΕΚ Α 180), τα ταμεία αυτά εντάχθηκαν στο νομοθετικό καθεστώς της διαδοχικής ασφάλισης, εις το οποίο μετέχουν ισοτίμως με τους φορείς που είναι ν.π.δ.δ..

Με το αρ. 9 παρ. 1 του Ν. 1976/1991 που αντικατέστησε το άρθρ. 10 του ν. 1902/1990 τα εν λόγω ταμεία ορίσθηκαν ως «επικουρικά ταμεία», εφ' όσον τα έσοδα αυτών από εργοδοτικές εισφορές, κοινωνικούς πόρους ή άλλη επιχορήγηση υπερβαίνουν τα έσοδα, από εισφορές των ασφαλισμένων. Τα πρόσωπα που ασφαλίζονται στα ταμεία αυτά εξαιρέθηκαν από την ασφάλιση στο ΙΚΑ-ΤΕΑΜ και με το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 2084/1992 (ΦΕΚ Α 165), υπό την έννοια τούτη, αυτά ταμεία εξομοιώθηκαν με φορείς κοινωνικής ασφάλισης, χωρίς όμως να απωλέσουν τον βασικό τους χαρακτήρα ως ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης του δεύτερου πυλώνα.

Με τους νόμους αυτούς, με τους οποίους επιχειρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της Χώρας, εισάγονται ενιαίοι κανόνες, οι οποίοι ισχύουν τόσο για τους ασφαλιστικούς φορείς που είναι ν.π.δ.δ., όσο και για τους ασφαλιστικούς φορείς που είναι ν.π.ι.δ., όπως είναι τα αλληλοβοηθητικά ταμεία των τραπεζών.

Παρόλα αυτά, μέχρι την ενοποίηση τους στο ΕΤΑΤ είναι προφανές ότι τα εν λόγω Ταμεία, όπως και το υπό κρίση ΤΑΠΤΠ, διατήρησαν το χαρακτήρα του επαγγελματικού ασφαλιστικού ταμείου του «δεύτερου πυλώνα», σαφώς διαφοροποιούμενα από τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα, βάσει των εξής κριτηρίων:

- Τρόπος Σύστασης: Με νόμο συστήνονται οι φορείς κοινωνικής, κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, με σύμβαση οι σχέσεις ιδιωτικής ασφάλισης του τρίτου πυλώνα αλλά και των επαγγελματικών ταμείων του δεύτερου.

- Η νομική μορφή των ασφαλιστικών φορέων: Εκ του Συντάγματος (άρθρο 22 παρ. 5) οι φορείς κοινωνικής, κύριας ή επικουρικής ασφάλισης πρέπει να είναι ΝΠΔΔ, ενώ αντιθέτως, οι φορείς επαγγελματικής ασφάλισης λειτουργούν βάσει της συνταγματικά προστατευόμενης οικονομικής ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 1) και του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι (άρθρο 12 παρ. 1Σ).

- Ο σκοπός της ασφάλισης. Η κοινωνική ασφάλιση αποτελεί εκ του Συντάγματος δημόσια υπηρεσία με καθολικό και υποχρεωτικό χαρακτήρα (άρθρο 22 παρ. 5) που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση σχετικού δημόσιου συμφέροντος, ενώ η επαγγελματική ασφάλιση του δεύτερου πυλώνα επιτελεί συμπληρωματική λειτουργία αναπλήρωσης εισοδήματος.

- Ο νομικός χαρακτήρας των εισφορών των προϋποθέσεων, των κινδύνων και των παροχών. Ο καθορισμός, η έκταση και γενικότερα η ρύθμιση της κοινωνικής ασφάλισης προβλέπονται από το νόμο, ενώ αντίθετα στην επαγγελματική ασφάλιση διέπονται από την αρχή της συμβατικής ελευθερίας.

- Το σύστημα χρηματοδότησης. Η κοινωνική ασφάλιση κατά κανόνα χρηματοδοτείται με βάση το αναδιανεμητικό σύστημα, η ιδιωτική με βάση το κεφαλαιοποιητικό.

- Η εποπτεία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης ανήκει στο αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ τα επαγγελματικά Ταμεία των Τραπεζών δεν αποτελούσαν, κατά κανόνα, αντικείμενο παρόμοιας εποπτείας.

Γ- Η επέμβαση του νομοθέτη επί της λειτουργίας του Ταμείου και η ένταξη του στο ΕΤΑΤ

Όπως προαναφέρθηκε, με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 1976/1991, για την αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας κλπ., αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε (17.10.1990) το άρθρο 10 του ν.

1902/1990 και επιχειρήθηκε, μεταξύ άλλων, η ομοιομορφή ρύθμιση των συνταξιοδοτικών θεμάτων των ειδικών ταμείων των Τραπεζών. Στόχος των ρυθμίσεων αυτών ήταν, κατά την γενική εισηγητή έκθεση επί του ν. 1902/1990, η προοδευτική εναρμόνιση του συνταξιοδοτικού καθεστώτος των απασχολούμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ο οποίος επιτυγχάνεται, κατά την εν λόγω εισηγητική έκθεση, με τον καθορισμό για τους ασφαλισμένους στα ειδικά ταμεία συντάξεως του προσωπικού των τραπεζών κλπ. ορίων ηλικίας και χρόνου υπηρεσίας, προς θεμελίωση δικαιώματος συντάξεως γήρατος (κύριας και επικουρικής), καθώς και για την υποχρεωτική αποχώρηση από την υπηρεσία, ομοίων με αυτά που θεσπίζονται για τους δημοσίους υπαλλήλους.

Οι εν λόγω ρυθμίσεις κρίθηκε από τη νομολογία ότι δεν έρχονται σε σύγκρουση με συνταγματικές διατάξεις (βλ., για το ΤΑΠΤΠ, αντί άλλων, ΑΠ 538/1997), με το σκεπτικό ότι στοχεύουν, στο πλαίσιο της κρατικής μέριμνας που ορίζει το άρθρο 22 παρ. 5 Σ στην ενοποίηση των σχετικών ασφαλιστικών κανόνων- έστω και αν αυτή επρόκειτο να εφαρμοσθούν σε ασφαλιστικούς φορείς υπό την μορφή Ν.Π.Ι.Δ. και ειδικότερα υπό την μορφή σωματείου ή ενώσεως προσώπων.

Περαιτέρω, κατά τις εισηγητικές εκθέσεις των ν. 1902/1990 και 1976/1991 -τα προαναφερόμενα μέτρα λαμβάνονται προς αντιμετώπιση της βαθείας κρίσεως που διέρχεται το σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως στην Ελλάδα, η οποία (κρίση) οδηγεί σε οικονομικό αδιέξοδο και κατάρρευση των ασφαλιστικών ταμείων.

Στη συνέχεια, με αφορμή την ανάγκη εφαρμογής του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου υπ' αριθμ. 19 από τα πιστωτικά ιδρύματα, όπως προβλέφθηκε με τον 1606/2002 Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 19.7.2002 «Για την Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων» (Ε.Ε.Ε.Λ 243/1) και τον Κανονισμό 1725/2003 της Επιτροπής της 19.9.2003 «Για την υιοθέτηση ορισμένων Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Ε.Ε.Λ 261/1) των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

(ΔΛΠ) του Οργανισμού Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, ιδρύθηκε με το Ν. 3371/2005 («Θέματα Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» «Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων» (εφεξής ΕΤΑΤ) και προβλέφθηκαν τα σχετικά με την ένταξη σε αυτόν των τραπεζοϋπαλλήλων.

Κατά την εισηγητική έκθεση του νόμου, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεις, όπως είναι και οι τράπεζες, υποχρεούνται από το έτος 2005 να εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και ιδίως το Λογιστικό Πρότυπο 19, το οποίο επιβάλλει την ακριβή λογιστική αποτύπωση όλων των παροχών του εργοδότη προς το προσωπικό του (ημερομίσθια, μισθούς, εισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων, μελλοντικά προγράμματα παροχών μετά την απασχόληση) και, τοιουτοτρόπως, τα πιστωτικά ιδρύματα που, με βάση ιδιωτικές συμφωνίες, καλύπτουν τα ελλείμματα των ταμείων επικουρικής ασφαλίσεως του προσωπικού τους, υποχρεώνονται να καταγράφουν τις υποχρεώσεις τους αυτές ως υποχρεώσεις προς οποιαδήποτε ιδιωτική ασφάλιση, τούτο δε έχει ως ενδεχόμενο να εμφανίζουν μεγαλύτερο παθητικό και χαμηλότερους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας.

Εξ άλλου, πάλι κατά την ίδια εισηγητική έκθεση, ο λόγος ασφαλισμένων και συνταξιούχων των τραπεζών επιδεινώνεται σε βάρος των ασφαλισμένων, λόγω του περιορισμού των προσλήψεων που έχουν επιβάλλει, εν τοις πράγμασι, στα πιστωτικά ιδρύματα οι συνθήκες του διεθνούς εντόνου ανταγωνισμού

Με τον τρόπο αυτό οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που ασφαλίζουν το προσωπικό τους στο ΕΤΕΑΜ αντιμετωπίζονται ως υποχρεώσεις του κοινωνικού συνόλου, στις περιπτώσεις, όμως, των πιστωτικών ιδρυμάτων που καλύπτουν αυτά τα ίδια τα ελλείμματα των επικουρικών ταμείων του προσωπικού τους, οι ίδιες υποχρεώσεις χρεώνονται στον εργοδότη - πιστωτικό ίδρυμα.

Οι ειδικότερες προβλέψεις του νόμου έχουν ως εξής: Με το άρθρο 60 ιδρύθηκε το ΕΤΑΤ, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, φορέας κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα, υπό την εποπτεία του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έδρα την Αθήνα. Κατά το άρθρο 61 του Ν. 3371/2005 σκοπός

του ΕΤΑΤ είναι : α) η καταβολή της διαφοράς των ποσών των συντάξεων που προκύπτουν από τον υπολογισμό της συντάξεως με βάση τις καταστατικές διατάξεις του ΕΤΕΑΜ και τις καταστατικές διατάξεις των ταμείων του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων για όσους έχουν ασφαλισθεί σε αυτά μέχρι 31.12.1992, β) η καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε συστήματα προσυνταξιοδότησεως που χορηγούνται στους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους μέχρι τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και το ΕΤΕΑΜ, γ) η καταβολή πρόσθετης συνταξιοδοτικής παροχής για τους ασφαλισμένους στα εν λόγω ταμεία για το χρονικό διάστημα από 1.1.1993 μέχρι την υπαγωγή τους στο ΕΤΑΤ, για το οποίο έχουν καταβάλει πρόσθετες ασφαλιστικές εισφορές από εκείνες που προβλέπονται για το ΕΤΕΑΜ, δ) η είσπραξη εισφορών εργαζομένων και εργοδότη, ε) η απονομή των συντάξεων που δικαιούται το προσωπικό των πιστωτικών ιδρυμάτων από το ΕΤΑΤ, στ) η λειτουργία ως φορέα σύνδεσης και διαμεσολάβησης μεταξύ του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων, του ΕΤΑΤ, του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και του ΕΤΕΑΜ και ζ) (περίπτωση, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν.3455/2006 - ΦΕΚ Α 84) η παροχή συντάξεων που προκύπτουν από καταστατικές διατάξεις δευτερεύοντος ταμείου. Στην περίπτωση αυτή, το προσωπικό του πιστωτικού ιδρύματος υπάγεται στο ΕΤΑΤ για τη δευτερεύουσα αυτή επικουρική ασφάλιση και εξαιρείται από την ασφάλιση στο ΕΤΕΑΜ.

Με το άρθρο 57 του νόμου προβλέφθηκε η υπαγωγή του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) μέχρι 31.12.2005, εφόσον μέχρι την ημερομηνία αυτή τα ταμεία επικουρικής ασφαλίσεως του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων του ν. 2076/1992 θα έχουν ενταχθεί στην ασφάλιση του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ). Η προθεσμία αυτή παρατάθηκε μέχρι της 31.3.2006 (άρθρο 21 του Ν.3429/2005 - ΦΕΚ Α' 314). Με το άρθρο 58 του ίδιου Ν. 3371/2005 προβλέφθηκε η υποχρεωτική και αυτοδίκαιη υπαγωγή των προσλαμβανομένων στα πιστωτικά ιδρύματα από 1.1.2005 στην επικουρική ασφάλιση του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής

Ασφαλίσεως Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ). Προβλέφθηκε, επίσης, η υπαγωγή στην υποχρεωτική ασφάλιση του αυτού Ταμείου των ασφαλισμένων και συνταξιούχων των ταμείων επικουρικής ασφαλίσεως των ανωτέρω πιστωτικών ιδρυμάτων μετά τη διάλυσή τους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις και τα καταστατικά των ταμείων. Ο χρόνος ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκε στα ταμεία λογίζεται ότι πραγματοποιήθηκε στο ΕΤΕΑΜ (παρ. 3). Το άρθρο 59 του Ν. 3371/2005 ρύθμισε την οικονομική κάλυψη της επιβαρύνσεως του ΕΤΕΑΜ μετά από ειδική οικονομική μελέτη.

Περαιτέρω, στο άρθρο 62 του νόμου ορίσθηκαν τα εξής : «1. Στην ασφάλιση του ΕΤΑΤ υπάγονται υποχρεωτικά τα πρόσωπα που εργάζονται στα πιστωτικά ιδρύματα του ν.2076/1992 και ασφαλίζονται για επικουρική ασφάλιση του προσωπικού τους μετά τη διάλυσή τους σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από την επόμενη παράγραφο. 2. Η υπαγωγή στο ΕΤΑΤ πραγματοποιείται μετά από αίτημα των αρμόδιων οργάνων των ενδιαφερομένων μερών, εργοδότη ή εργαζομένων, που υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΤΑΤ μετά τη διάλυση των επικουρικών ταμείων ... , σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις ή τα καταστατικά των οικείων ταμείων. Σε περίπτωση που στην ασφάλιση των επικουρικών ταμείων ή κλάδων ή ενώσεων προσώπων ή ειδικών λογαριασμών υπάγεται το προσωπικό περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων είναι δυνατή η αποχώρηση ενός ή περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων από το ταμείο προκειμένου να ενταχθούν στο ΕΤΑΤ. Το ποσό της επιβάρυνσης του πιστωτικού ιδρύματος και του ταμείου προσδιορίζεται μετά εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης. 3. Το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας των εντασσόμενων ταμείων ή των κλάδων επικουρικής ασφάλισης αυτών περιέρχεται στο ΕΤΑΤ, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου, Ο.Τ.Α. ή άλλων προσώπων.. Εάν δεν αποφασισθεί η διάλυση των επικουρικών ταμείων ή των κλάδων σύνταξης των ανωτέρω ταμείων ή ενώσεων προσώπων ή ειδικών λογαριασμών με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και προκύψουν δικαστικές αντιδικίες μεταξύ εργοδότη και

εργαζομένων στο πλαίσιο των ιδιωτικών συμφωνιών που έχουν καταρτίσει, το ETAT, με αίτημα του αρμόδιου οργάνου του εργοδότη ή των εργαζομένων ή του ταμείου, που υποβάλλεται στο Διοικητικό του Συμβούλιο μέσα σε έναν μήνα από την έναρξη των δικαστικών διενέξεων, αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση και διαχείριση των κάθε φύσεως υποθέσεων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων των οικείων επικουρικών ταμείων που αφορούν ασφαλιστικά ή συνταξιοδοτικά τους ζητήματα, όπως είσπραξη εισφορών ή απονομή και καταβολή συντάξεων.

Βάσει των ανωτέρω ρυθμίσεων, με την από 21. 11.2006 επιστολή στο ETAT η «ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» ζήτησε την υπαγωγή στο εν λόγω Ταμείο του Προσωπικού της πρώην «Τραπέζης Πίστεως ΑΕ». Το Διοικητικό Συμβούλιο του ETAT με την υπ' αριθμ. 83 απόφαση του, η οποία ελήφθη κατά την 41η Συνεδρίασή του της 12.12.2006, αποφάσισε να σταλεί επιστολή στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου να συνταχθεί η σχετική ειδική οικονομική μελέτη από το άρθρο. 62 του ν. 3371/2005. Συνετάγη η σχετική μελέτη το Μάρτιο του 2007 από την εταιρία αναλογιστικών μελετών Hewet.

Στη συνέχεια, ο ν. 3620/2007 καθιέρωσε με το άρθρο 10 αυτού την υποχρεωτική υπαγωγή των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του ΤΑΠΤΠ στο ETAT από 1.1.2008, ορίζοντας ότι από 1.1.2008 οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ταμείου Αλληλοβοηθείας Προσωπικού Τραπέζης Πίστεως υπάγονται υποχρεωτικώς στο Ενιαίο Ταμείο Ασφαλίσεως Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.) και ότι για την κάλυψη της σχετικής οικονομικής επιβαρύνσεως του Ε.Τ.Α.Τ η αιτούσα Τράπεζα υποχρεούται να καταβάλει ποσό 543.000.000 ευρώ σε δέκα ισόποσες δόσεις, ύψους 67.280.670 ευρώ, αρχής γενομένης από τον μήνα Ιανουάριο του 2008, εκτός των τακτικών εισφορών των ασφαλισμένων και του εργοδότη ύψους 3,50%.

Εξαιρέθηκε η εφάπαξ παροχή που εξακολουθεί να καταβάλλεται από το ΤΑΠΤΠ, το οποίο δεν διαλύθηκε ούτε θίγεται η περιουσία του, και υποχρέωση της Alpha Bank ΑΕ προς καταβολή ποσού 543.000.000 ευρώ σε δέκα ισόποσες ετήσιες έντοκες δόσεις των 67.280.670 ευρώ. Στην παρ. 3 του άρθρου 10 του

N 3620/2007 ορίστηκε μάλιστα ότι «Με τα παραπάνω ποσά εισφορών και οικονομικών επιβαρύνσεων προς το ΕΤΑΤ, εξαντλείται η υποχρέωση της Alpha Bank ΑΕ για την κάλυψη επιπλέον εισφορών ή παροχών προς το ΕΤΑΤ, που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις.

Η κατά τα άνω ρύθμιση του άρθρου 10 του Ν 3620/2007 –σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' του Ν. 3371/2005 (άρθρα 57 επ.) – αλλοίωσε μεν το περιεχόμενό της αρχικής σύμβασης, διατήρησε όμως αλώβητη τη συμβατική υποχρέωση της Τράπεζας ως προς το εφάπαξ, έθεσε δε στη θέση της αποσθεννυμενης υποχρεώσεως της Τράπεζας προς κάλυψη εις το διηνεκές της διαφοράς μεταξύ των παροχών του ΕΤΑΤ και των παροχών του Ταμείου, την οποία θεσπίζει το άρθρο V2 της από 28.7.1981 Συμβάσεως, την υποχρέωσή της να καταβάλει προς το ΕΤΑΤ ως προικοδότησή του το βάση ειδικής μελέτης προσδιορισθέν ποσό των 543.000.000 ευρώ. (Πρβλ. και Π. Παπανικολάου, Γ. Λιάπη, Συμβατική υποχρέωση Τράπεζας για εγγύηση των παροχών επικουρικού ταμείου υπαλλήλων της, ΔΕΕ 6/2008, σ. 653 κ.ε.)

Κατά την μέχρι σήμερα νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ενδεικτικά ΣΤΕ (Ολ.) 2197/2010, 2201/2010) και παρά την αντίθετη –ορθή– άποψη μεγάλου μέρους της θεωρίας οι διατάξεις αυτές δεν θεωρήθηκαν αντισυνταγματικές, για τους κατωτέρω λόγους:

«Κατά την διάταξη του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος, με την οποία κατοχυρώνεται ο θεσμός της κοινωνικής ασφαλίσεως με γνώμονα την ασφαλιστική κάλυψη ολόκληρου του εργαζόμενου πληθυσμού της Χώρας και την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου, ο νομοθέτης, κατά την επιδίωξη του σκοπού αυτού, υποχρεούται να καθιστά, όπως εν ;προκειμένω, φορείς υποχρεωτικής ασφαλίσεως (κύριας ή επικουρικής) το Κράτος ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, έχει δε, κατά τα λοιπά, ευρεία εξουσία για την ρύθμιση των σχετικών θεμάτων, υποκείμενος σε περιορισμούς που επιβάλλονται από άλλες συνταγματικές διατάξεις (ΣτΕ 2690/1993 Ολ., 3101/2001 Ολ., 2180/2004 Ολ.).

Η δε υπαγωγή, κατά τις ως άνω διατάξεις του ν. 3371/2005 και του άρθρου 10 του ν. 3554/2007, στην ασφάλιση (συμπληρωματική ή μη) του Ε.Τ.Α.Τ. μόνο των μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένων στα δυνάμει συμφωνιών του ιδιωτικού

δικαίου ιδρυθέντα επικουρικά ασφαλιστικά ταμεία, μετά την διάλυση των ταμείων αυτών κατά το ιδιωτικό δίκαιο, δεν αντίκειται στην αρχή της ισότητας, διότι η ανάγκη προστασίας των ασφαλιστικών προσδοκιών των ασφαλισμένων μετά την διάλυση των ασφαλιστικών φορέων του ιδιωτικού δικαίου, στην οποία η ρύθμιση αυτή αποβλέπει, θεμιτώς διαφοροποιείται με κριτήριο τον διανυθέντα χρόνο στην ασφάλιση των φορέων αυτών και, ως εκ τούτου, τον βαθμό των ασφαλιστικών προσδοκιών (πρβ ΣτΕ 3487/2008 Ολομ.)»

Συνεπώς, η νομολογία (πέραν των προαναφερθεισών αποφάσεων πρβλ. και ΑΠ 530/1997 δεν 53, 882 επίσης ΑΠ 653/2002 ΕλλΔνη 44, 757 ΑΠ 957/2002 ΕλλΔνη 44, 1303 επ. ΑΠ 1483/2002 ΕλλΔνη 45, 736) αλλά και όσοι θεωρητικοί επιχειρηματολόγησαν υπέρ της συνταγματικότητας των ανωτέρω ρυθμίσεων (βλ., αντί άλλων, Π. Παπανικολάου, Γ. Λιάππη, Συμβατική υποχρέωση Τράπεζας για εγγύηση των παροχών επικουρικού ταμείου - υπαλλήλων της, ΔΕΕ 6/2008, σ. 653 κ.ε., Α. Σκόρδα - Λ. Σισιλιάνο, Προστατεύει το άρθρο 1 του Π.Π.Π. στην ΕΣΔΑ Το ύψος των συνταξιοδοτικών παροχών, Γνμδ ΝοΒ 48 (2000) 1221, 1227 επ. Σατλάνη, Αρμ. 2007,1899) στήριξαν την γνώμη τους στο γεγονός ότι η παρεχόμενη με την προαναφερθείσα Σύμβαση δέσμευση της Τράπεζας για την τήρηση της πραγματοποιούσας υποχρεώσεως ασφάλισης εξασφαλίζεται πληρέστερα από το νέο ΝΠΔΔ.

Κατά την ΣτΕ (Ολ.) 2197/2010 «σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου 3371/2005, με τις προεκτεθείσες ρυθμίσεις ο νομοθέτης απέβλεψε στην επέκταση του δημόσιου, καθολικού και υποχρεωτικού χαρακτήρα της κοινωνικής ασφαλίσεως του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος και της συνταγματικής αρχής της ισότητας, ούτως ώστε η επιβαλλόμενη από το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος κρατική μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση των τραπεζοϋπαλλήλων να μην υπολείπεται της κρατικής μέριμνας για την κοινωνική ασφάλιση των λοιπών εργαζομένων.»

Από τα παραπάνω σαφώς προκύπτει ότι προϋπόθεση της συνταγματικότητας της ένταξης των υπό κρίση ταμείων του δεύτερου πυλώνα

στο ΕΤΑΤ, φορέα του πρώτου πυλώνα, είναι η εγγύηση των παροχών των εντασσομένων ταμείων, ανάλογα με το επίπεδο που εξασφαλιζόταν ανά Ταμείο και ανά Τράπεζα. Αυτό προκύπτει, άλλωστε, και από τον τρόπο με τον οποίο καθορίστηκαν νομοθετικά οι πόροι του ΕΤΑΤ, από όπου προκύπτει η σχετική αυτοτέλεια των λογαριασμών που εξυπηρετούν τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις κάθε Τράπεζας.

Δ- Σχετική αυτοτέλεια των λογαριασμών που εξυπηρετούν τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις κάθε Τράπεζας

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν. 3371/2005, ορίστηκαν τα εξής:

Πόροι του Ε.Τ.Α.Τ. είναι: α) Ποσό εισφοράς κάθε πιστωτικού ιδρύματος, το προσωπικό του οποίου έχει ειδικά δικαιώματα πρόσθετης επικουρικής σύνταξης από το Ε.Τ.Α.Τ. κατά το άρθρο 61. Το ποσό της εισφοράς αυτής καθορίζεται με νόμο μετά εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης και καταβάλλεται μέσα σε δέκα έτη. β) Η περιουσία των ταμείων επικουρικής ασφάλισης που εντάσσονται στο Ε.Τ.Α.Τ.. γ) Οι πρόσδοδοι περιουσίας των ως άνω ταμείων επικουρικής ασφάλισης. δ) Κάθε άλλος πόρος που ήθελε ορισθεί με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ως αντάλλαγμα των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις υπηρεσίες διαχείρισης που παρέχει το Ε.Τ.Α.Τ..

Περαιτέρω, με το άρθρο 26 παρ.1 Ν. 3455/2006, ΦΕΚ Α 84/18.4.2006, ορίζεται ότι: "1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Τ.Ε.Α.Π.Ε.Τ.Ε. υπάγονται υποχρεωτικά στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και στο Ε.Τ.Α.Τ.. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κεφαλαίου Η' του ν. 3371/2005 (ΦΕΚ 178 Α') εκτός των διατάξεων των παραγράφων 6, εδάφια πρώτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο και έβδομο, 7 και 8 του άρθρου 62. Η οικονομική επιβάρυνση του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και του Ε.Τ.Α.Τ. από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος καλύπτεται πέραν των προβλεπόμενων εισφορών εργαζομένου και εργοδότη ως εξής: Για το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. καταβάλλεται σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 59 του ν.

3371/2005: α. εισφορά από την Εμπορική Τράπεζα ύψους 778,6 εκατομμυρίων ευρώ, β. εισφορά από την Τράπεζα Πειραιώς ύψους 9,7 εκατομμυρίων ευρώ. Για το Ε.Τ.Α.Τ. καταβάλλεται σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 63 του ν. 3371/2005 σε δέκα ετήσιες δόσεις: α. εισφορά από την Εμπορική Τράπεζα ύψους 377,32 εκατομμυρίων ευρώ, β. εισφορά από την Τράπεζα Πειραιώς ύψους 49,9 εκατομμυρίων ευρώ".

Σημειωτέον ότι τα άρθρα 60 έως 69 του ως άνω νόμου, διατηρήθηκαν σε ισχύ με το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 146 Ν.3655/2008 (Α 58/3.4.2008) και με την παρ.4 άρθρου 15 Ν.3863/2010 (Α 115)

Για την Αγροτική Τράπεζα προβλέφθηκαν με το άρθρο 38 του Ν 3522/2006 τα εξής :

2. Από 1.1.2007 οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ειδικού Λογαριασμού Επικούρισης Μελών Προσωπικού της Αγροτικής Τράπεζας (Ε.Λ.Ε.Μ.), που έχει συσταθεί στο Ταμείο Υγείας Προσωπικού της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, υπάγονται υποχρεωτικά στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.). Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 62 του ν. 3371/2005 (ΦΕΚ 178 Α') και οι διατάξεις του π.δ. 209/2006 (ΦΕΚ 209 Α'). Η οικονομική επιβάρυνση του Ε.Τ.Α.Τ. και του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3371/2005 και του παρόντος άρθρου καλύπτεται, πέραν των προβλεπόμενων από τις καταστατικές διατάξεις του Ε.Λ.Ε.Μ. εισφορών εργαζομένου και εργοδότη, από την καταβολή από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. του ποσού των τριακοσίων ογδόντα εκατομμυρίων (380.000.000) ευρώ. Από το ποσό αυτό τα διακόσια ογδόντα εκατομμύρια (280.000.000) ευρώ καταβάλλονται εντός του μηνός Ιανουαρίου 2007 και το υπόλοιπο ποσό, σαν έκτακτη εισφορά, των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) ευρώ καταβάλλεται σε 10 ισόποσες ετήσιες δόσεις στην αρχή κάθε έτους. Η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Καταστατικού του Ε.Λ.Ε.Μ. εισφορά της ΑΤΕ μειώνεται σταδιακά και ισόποσα από 9% σε 7,5% εντός τριών (3) ετών, αρχής γενομένης από 1.1.2007. Με τα παραπάνω ποσά των έκτακτων εισφορών και οικονομικών επιβαρύνσεων προς το Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.

και Ε.Τ.Α.Τ.- Ε.Τ.Ε.Α.Μ. εξαντλείται η υποχρέωση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος για κάλυψη επιπλέον εισφορών ή παροχών προς τα Ταμεία αυτά που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις. Με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζεται κάθε θέμα που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Τέλος, με το άρθρο 10 του Ν 3620/2007: Αύξηση συντάξεων Δημοσίου από το 2007 και άλλες διατάξεις. (438162) προβλέφθηκαν, ειδικά για το ΤΑΠΤΠ, τα εξής:

2. Η οικονομική επιβάρυνση του Ε.Τ.Α.Τ. από την εφαρμογή των διατάξεων των πρώτου και δεύτερου εδαφίων της προηγούμενης παραγράφου καλύπτεται: α. με την καταβολή των προβλεπόμενων στις διατάξεις των άρθρων 11 και 12 του καταστατικού και κανονισμού συντάξεων και παροχών του Ταμείου Αλληλοβοήθειας Ιπροσωπικού Τραπεζής Πίστεως οικονομικούς πόρους, στους οποίους περιλαμβάνεται εισφορά ασφαλισμένου ύψους 3,5% και ισόποση εισφορά εργοδότη και β. με την καταβολή από την ALPHA BANK A.E. ποσού πεντακοσίων σαράντα τριών εκατομμυρίων (543.000.000) ευρώ. Το ποσό αυτό καταβάλλεται σε δέκα (10) ετήσιες ισόποσες δόσεις αποδιδόμενες εντός του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από το έτος 2008 και το ποσό της κάθε δόσης ορίζεται σε εξήντα επτά εκατομμύρια διακόσιες ογδόντα χιλιάδες εξακόσια εβδομήντα (67.280.670) ευρώ.

3. Με τα παραπάνω ποσά εισφορών και οικονομικών επιβαρύνσεων προς το Ε.Τ.Α.Τ., εξαντλείται η υποχρέωση της ALPHA BANK A.E. για κάλυψη επιπλέον εισφορών ή παροχών προς το Ε.Τ.Α.Τ. που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις.

4. Με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

(...)

6. Η αληθής έννοια της διατάξεως της παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 3371/2005 (ΦΕΚ 178/Α') είναι ότι τα πιστωτικά ιδρύματα βαρύνονται εξ

ολοκλήρου, συμπληρωματικά προς τα ποσά των εισφορών που προκύπτουν από τις μελέτες των άρθρων 59 περ. γ' και 63 περ. α' του νόμου αυτού και με το κόστος της δαπάνης οποιασδήποτε εθελουσίας εξόδου ή πρόωρης συνταξιοδότησης που δεν καλύπτεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού και δεν έχει προβλεφθεί στις μελέτες των άνω άρθρων.

Βάσει της νομοθετικής διάταξης του έκτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 62 του ν. 3371/2005 (Α' 178) εκδόθηκε, επίσης, το ΠΔ 209/2006. «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων διαχείρισης και διεκπεραίωσης θεμάτων Ταμείων Επικουρικής Ασφάλισης προσωπικού πιστωτικών ιδρυμάτων από το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.) το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 2 Διαδικασία διαχείρισης και διεκπεραίωσης των πάσης φύσεως υποθέσεων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων από το Ε.Τ.Α.Τ.

1. Το Ε.Τ.Α.Τ. υποχρεούται να τηρεί πλήρες μητρώο των ασφαλισμένων και συνταξιούχων, τη διαχείριση των υποθέσεων των οποίων έχει αναλάβει. Για το σκοπό αυτό δικαιούται να ζητεί από τα Ταμεία που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού, όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην προσωπική και ασφαλιστική κατάσταση ασφαλισμένων και συνταξιούχων. Για την ενημέρωση του μητρώου, οι ασφαλισμένοι υποχρεούνται να γνωστοποιούν κάθε μεταβολή που αφορά την ατομική και οικογενειακή κατάστασή τους και τις υπηρεσιακές μεταβολές τους. Την ίδια υποχρέωση για τη γνωστοποίηση των ανωτέρω στοιχείων, όπου τους αφορούν, έχουν και οι συνταξιούχοι.

2. Το Ε.Τ.Α.Τ. υποχρεούται να εκδίδει, μετά από αίτηση των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων που είναι καταγεγραμμένοι στο μητρώο, βεβαιώσεις ή έγγραφα που αφορούν την ατομική ή οικογενειακή κατάσταση τους. Σε κάθε περίπτωση, το Ε.Τ.Α.Τ. αλληλογραφεί με τα Ταμεία για την παροχή πληροφοριών που αφορούν την ενημέρωση του μητρώου, αποσκοπώντας στην εξυπηρέτηση ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

3. Οι ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένων και εργοδοτών παρακρατούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα και καταβάλλονται στο Ε.Τ.Α.Τ.

μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από αυτόν που αφορούν.

4. Το ποσό της δαπάνης που αναλογεί στον εργοδότη, όπως προσδιορίζεται κατά Ταμείο με ειδική οικονομική μελέτη σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της παρ.6 του άρθρου 62 του ν. 3371/2005 καταβάλλεται κατ' έτος στο Ε.Τ.Α.Τ. σε τριμηνιαίες δόσεις στην αρχή κάθε τριμήνου.

5. Οι εργοδότες υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση του Ε.Τ.Α.Τ. τον αναγκαίο διοικητικό και λειτουργικό εξοπλισμό, τα αρχεία και μητρώα των εργαζομένων, μηχανογραφικά στοιχεία που κρίνονται απαραίτητα για τη λειτουργία του Ε.Τ.Α.Τ., καθώς και κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο για το σχηματισμό των ατομικών φακέλων ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

Άρθρο 3 Διαδικασία απονομής ασφαλιστικών παροχών από το Ε.Τ.Α.Τ.

1. α. Ο ασφαλισμένος, ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις για απονομή πάσης φύσεως ασφαλιστικών παροχών, υποβάλλει αίτηση στις διοικητικές υπηρεσίες του Ε.Τ.Α.Τ. Η αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία προβαίνει στη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών, όπως προβλέπονται από τις καταστατικές διατάξεις του οικείου Ταμείου για τον σχηματισμό φακέλου της υπόθεσης για κάθε ασφαλισμένο. Στη συνέχεια εξετάζει το αίτημα και εισηγείται εγγράφως προς το Δ.Σ. του Ε.Τ.Α.Τ., διατυπώνοντας την άποψή της. β. Το Δ.Σ. του Ε.Τ.Α.Τ. εξετάζει την υπόθεση και αποφασίζει για την αποδοχή ή μη της εισήγησης της Υπηρεσίας με την έκδοση διοικητικής πράξης για την απονομή ή μη της αιτούμενης ασφαλιστικής παροχής. Οι προβλεπόμενες από τις καταστατικές διατάξεις των Ταμείων προθεσμίες διεκπεραίωσης των εν λόγω υποθέσεων εξακολουθούν να ισχύουν.

2. Οι καταστατικές διατάξεις των Ταμείων που προβλέπουν αναγνώριση χρόνων ή προαιρετικής ασφάλισης εξακολουθούν να ισχύουν. Εισφορές που είχαν αρχίσει να καταβάλλονται για τις ανωτέρω περιπτώσεις, συνεχίζουν να καταβάλλονται στο Ε.Τ.Α.Τ.

3. Στους ήδη συνταξιούχους των Ταμείων καταβάλλονται τα ποσά σύνταξης που κατέβαλε το Ταμείο από το οποίο συνταξιοδοτήθηκαν. Σε

περίπτωση που στο Ταμείο ισχύει προσυνταξιοδοτικό καθεστώς, το Ε.Τ.Α.Τ. καταβάλλει ολόκληρο το ποσό. Μετά τη συνταξιοδότησή τους από τον κύριο ασφαλιστικό φορέα το ποσό μειώνεται ανάλογα και καταβάλλεται το ποσό που αντιστοιχεί στην επικουρική σύνταξη.

4. Οι εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη, οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και οι παροχές είναι οι προβλεπόμενες από τις καταστατικές διατάξεις των επιμέρους Ταμείων και από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

5. Για θέματα που αφορούν την έναρξη, λήξη και αναστολή καταβολής της σύνταξης, καθώς και παραγραφής των απαιτήσεων εφαρμόζονται οι καταστατικές διατάξεις των Ταμείων.

Βάσει των ανωτέρω, σαφώς προκύπτει ότι οι λογαριασμοί των τεσσάρων (4) ταμείων που εντάχθηκαν στο ΕΤΑΤ διατηρούν την οικονομική αυτοτέλεια τους, πρέπει δηλαδή να τηρούνται χωριστά ανά τράπεζα και ταμείο τα οικονομικά στοιχεία, βάσει του οικείου κανονισμού κάθε μιας εξ' αυτών.

Τούτο προκύπτει αβίαστα, άλλωστε, από την πρόβλεψη του νομοθέτη για διαφορετικά ποσά επιχορήγησης του ΕΤΑΤ από κάθε Τράπεζα, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη της περίπτωσης ζ του άρθρου 61 του ν. 3371/2005 (ΦΕΚ 178 Α'), όπως προστέθηκε από το άρθρο 26 του Ν 3455/2006, κατά την οποία η παροχή των συντάξεων συνεχίζει να διέπεται από τις καταστατικές των επικουρικών ταμείων σωματειακής μορφής ή ειδικού λογαριασμού ή ένωσης προσώπων.

Σε αντίθετη περίπτωση, εάν δηλαδή επεδίωκε ο νομοθέτης την από κοινού διαχείριση από το ΕΤΑΤ του συνόλου των εισφερομένων περιουσιακών στοιχείων, ως ενιαίου ασφαλιστικού κεφαλαίου, θα τα συναρτούσε αποκλειστικά από τον αριθμό των καλυπτόμενων τραπεζοϋπαλλήλων κάθε Τράπεζας και δεν θα λάμβανε καθόλου, όπως συνέβη, τις καταστατικές προβλέψεις κάθε Ταμείου και τις ρυθμίσεις του Κανονισμού του.

Όλες όμως οι νομοθετικές και κανονιστικές προβλέψεις συνηγορούν υπέρ του ότι η νομοθετική επιλογή ήταν υπέρ της διατήρησης της σχετικής αυτοτέλειας των εισφερομένων ασφαλιστικών πόρων και των συναρτωμένων με αυτούς παροχών.

Ειδικότερα, ρητά προβλέπεται ότι οι εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη, οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και οι παροχές είναι οι προβλεπόμενες από τις καταστατικές διατάξεις των επιμέρους Ταμείων και ότι στους ήδη συνταξιούχους των Ταμείων καταβάλλονται τα ποσά σύνταξης που κατέβαλε το Ταμείο από το οποίο συνταξιοδοτήθηκαν.

Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, με το άρθρο 2 παρ. 4 του ΠΔ 209/2006, το ποσό της δαπάνης προσδιορίζεται ανά Τράπεζα και ανά Ταμείο, ενώ κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ιδίου ΠΔ και οι παροχές καθορίζονται σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις του οικείου Ταμείου για τον σχηματισμό φακέλου της υπόθεσης για κάθε ασφαλισμένο

Οι προβλέψεις αυτές δεν μπορούν να εφαρμοστούν, παρά μόνον εάν γίνει δεκτή η αυτοτέλεια των επιμέρους λογαριασμών.

Άλλωστε, η αντίθετη οδός της πλήρους δηλαδή ενοποίησης των επιμέρους ασφαλιστικών κεφαλαίων θα ήταν απαγορευμένη στο νομοθέτη, λόγω των παρακάτω δεσμεύσεων, που απορρέουν από κανόνες συνταγματικής ή υπερνομοθετικής ισχύος:

Λόγω της αρχής της ισότητας

Κατ'αρχάς, ενόψει των διαφορετικών ρυθμίσεων των Ταμείων και της κυμαινόμενης (και ανόμοιας εξασφάλισης) χρηματοδότησης η ομοιόμορφη αντιμετώπιση τους θα ήταν αντίθετη στις αρχές της ισότητας, την οποία καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος και επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες, αλλά και την διαφορετική μεταχείριση όσων διαφοροποιούνται ουσιωδώς, ώστε να αποφεύγεται η αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεων ή η ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες (Σ.τ.Ε. Ολομ. 1252, 1253/2003). Η παραβίαση της συνταγματικής αυτής αρχής

ελέγχεται από τα δικαστήρια, ώστε να διασφαλίζεται η πραγμάτωση του κράτους δικαίου και η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας εκάστου με ίσους όρους. (ΣτΕ 2396/2004).

Συνεπώς, η θεμελιώδης αρχή της ισότητας δεσμεύει τον κοινό και τον κανονιστικό νομοθέτη, όχι μόνον κατά τη ρύθμιση ουσιωδώς ομοίων πραγμάτων, σχέσεων ή καταστάσεων να μην μεταχειρίζεται κατά τρόπο ανόμοιο τις περιπτώσεις αυτές, αλλά και να αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο τις ανόμοιες καταστάσεις, εφόσον δεν επιβάλλονται κάτι διαφορετικό από επαρκείς λόγους κοινωνικού και δημοσίου συμφέροντος, που σαφώς, σοβαρώς και εξειδικευμένα επιτρέπουν αυτή την διάκριση.

Λόγω της Οδηγίας 2003/41/EK

Η εκδοχή της κοινής αντιμετώπισης των λογαριασμών ως ασφαλιστικού κεφαλαίου του ΕΤΑΤ προσκρούει, περαιτέρω, και στις ρητές αντίθετες προβλέψεις της Οδηγίας 2003/41/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Ιουνίου 2003, «Για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών»⁶.

Η εν λόγω Οδηγία προβλέπει μεν ότι σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμένουν πλήρως υπεύθυνα για την οργάνωση των ιδίων συστημάτων συνταξιοδότησης καθώς και για τη λήψη απόφασης σχετικά με το ρόλο εκάστου των τριών "πυλώνων" του συνταξιοδοτικού συστήματος στα επί μέρους κράτη μέλη.

Περιέχει όμως στο άρθρο 3 την εξής ρητή απαγόρευση, η οποία λόγω του σαφούς της περιεχομένου είναι άμεσης ισχύος: «Ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών που διαχειρίζονται επίσης συστήματα υποχρεωτικής συνταξιοδότησης συνδεδεμένα με την εργασία, τα οποία θεωρούνται ως συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εμπίπτουν στους κανονισμούς (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και (ΕΟΚ) αριθ. 574/72, διέπονται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά τις μη υποχρεωτικές δραστηριότητές τους στον

⁶ Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 235 της 23/09/2003, σ. 10-21.

τομέα της επαγγελματικής συνταξιοδότησης. Στην περίπτωση αυτή, η διαχείριση όλων των υποχρεώσεων και των αντίστοιχων στοιχείων του ενεργητικού θα γίνεται χωριστά και δεν θα είναι δυνατή η μεταφορά στα συστήματα υποχρεωτικής συνταξιοδότησης τα οποία θεωρούνται ως συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ή αντιστρόφως.»

Συνεπώς, το ενεργητικό που μεταφέρεται στο ΕΤΑΤ (το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί φορέα του πρώτου πυλώνα, ήτοι φορέας υποχρεωτικής συνταξιοδότησης/κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα) από ταμεία του δεύτερου πυλώνα αναγκαστικά πρέπει να αποτελεί αντικείμενο χωριστής διαχείρισης.

Λόγω του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος

Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, οι παροχές του ΤΑΠΤΠ (αλλά και των άλλων Ταμείων) είχαν αμιγώς ανταποδοτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι το ασφαλιστικό του κεφάλαιο σχηματίστηκε αποκλειστικά από εισφορές των ασφαλισμένων και του εργοδότη που τους απασχολεί (πρβ. Α.Ε.Δ. 3-5/2007, Σ.τ.Ε. 3923/2010). (Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΑΕΔ –πρβλ. και ΑΕΔ 9/1980- δεν έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα παροχή που καταβάλλεται από ασφαλιστικό κεφάλαιο στο σχηματισμό του οποίου συμβάλλουν ουσιαστικά κοινωνικοί πόροι ή επιβαρύνσεις τρίτων.) Στις περιπτώσεις παροχών με αμιγώς ανταποδοτικό χαρακτήρα δεν μπορούν να επιβληθούν νομοθετικοί περιορισμοί (πρβ. Α.Ε.Δ. 9/1980, Σ.τ.Ε. 3923/2010, Σ.Τ.Ε. Ολομ. 3923/2010, 540, 548-549/1999), αφενός λόγω της αρχής της ανταποδοτικότητας που προστατεύεται από το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος.

Λόγω της ΕΣΔΑ

Ως γνωστό, στην έννοια της περιουσίας, όπως προστατεύεται από το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο, περιλαμβάνονται και τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως» και τα κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα» (βλ. βλ. Ε.Δ.Δ.Α., Pressos Compania Naviera SA κατά Βελγίου της 20.11.1995, Pine Valley Development κατά Ιρλανδίας της 2.11.1991, Γεωργιάδης κατά Ελλάδος της 28.3.2000, ΣτΕ 3739/1999, Ε.Δ.Κ.Α. 1999, σελ. 16, ΔΕφΑθ 811/1999,

ΔιΔικ 2000, σελ. 1140, πρβλ. ΟΛΑΠ 40/1998, 33/2002). Στην έννοια της περιουσίας περιλαμβάνονται ακόμη και οι νόμιμες προσδοκίες απαιτήσεων, όπως αυτές των εργαζομένων της Τράπεζας Πίστεως στην λήψη αρχικά των παροχών από το ΤΑΠΤΠ, ως αλληλοβοηθητικό ταμείο του δεύτερου πυλώνα, ήδη δε από το ETAT (πρβλ. Van der Mussele v. Belgium απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1983, Series A no. 70, σ. 23, σκ. 48, Pine Valley Developments v. Ireland απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 1991, Series A no. 222, σ. 23, σκ. 51; Pressos Compania Naviera S.A. v. Belgium, απόφαση της 20ης Νοεμβρίου 1995, Series A no. 332, σ. 21, σκ. 31);

Κατά πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ, το άρθρο 1 ΠΠΠ της ΕΣΔΑ εμπεριέχει τρεις ξεχωριστούς κανόνες (ΕΔΔΑ, υπόθεση James and others, απόφαση της 21/2/1986, Series A, no. 98-B, παρ. 37), και πιο συγκεκριμένα: α) τον πρώτο, γενικό κανόνα της ειρηνικής απόλαυσης της περιουσίας (πρώτη φράση της πρώτης παραγράφου), β) τον δεύτερο, ειδικό κανόνα, κατά τον οποίο το δικαίωμα της ιδιοκτησίας δύναται να περιορισθεί μόνο χάριν ενός υπέρτερου γενικού ή δημοσίου συμφέροντος. (δεύτερη φράση της πρώτης παραγράφου), και γ) τον τρίτο, ειδικό κανόνα, που παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη να ελέγχουν τη χρήση της περιουσίας με βάση το δημόσιο συμφέρον (δεύτερη παράγραφος).

Σε κάθε περίπτωση, συνεπώς, η αποδυνάμωση και κυρίως η αποστέρηση της ιδιοκτησίας πρέπει να ερείδεται επί νομοθετικώς αναγνωρισμένου δημοσίου συμφέροντος, να τελεί σε αναλογικότητα με το σκοπό αυτό και, εάν καταλήγει σε απαλλοτρίωση, να συνοδεύεται από τη σχετική αποζημίωση (ενδεικτικά ΕΔΔΑ, υπόθεση Sporrang and Lonnroth, απόφαση της 23/9/1982, Series A., Vol. 52, υπόθεση Yaggtzillar, απόφαση της 6/12/2001, no. 41727/1998, υπόθεση Μάλαμας, απόφαση της 1/3/2001, no. 43622/98). Όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το ΕΔΔΑ, οι τρεις παραπάνω κανόνες συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους.

Ωστόσο, ο δεύτερος και ο τρίτος κανόνας, ως ειδικότεροι, πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται υπό το φως του πρώτου, γενικού κανόνα, περί σεβασμού της περιουσίας και ειρηνικής απόλαυσης του δικαιώματος σε

αυτή (ΕΔΔΑ, υπόθεση Ιατρίδης, απόφαση της 25/3/1999, no. 31107/96, παρ. 55, υπόθεση Olbertz, no. 37592/97, ECHR 1999-V). Περαιτέρω ατά την παρ. 1 εδ. β' και την παρ. 2 του άρθρου 1 ΠΠΠ της ΕΣΔΑ προκειμένου ο περιορισμός του δικαιώματος της ιδιοκτησίας να είναι νόμιμος, πρέπει να τηρείται ισορροπία μεταξύ του περιορισμού και του δημοσίου αγαθού υπό τη μορφή της αναλογικότητας (ΕΔΔΑ, υπόθεση /3σίζ///3Γ, απόφαση της 6/12/2001, no. 41727/1998, υπόθεση Μάλαμας, απόφαση της 1/3/2001, no. 43622/98).

Συνεπώς, η μείξη των επιμέρους λογαριασμών των Ταμείων σε ένα ενιαίο λογαριασμό στο πλαίσιο του ασφαλιστικού κεφαλαίου του ΕΤΑΤ, στο βαθμό που θα καταστούσε επισφαλής την καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών ορισμένων από αυτά, θα συνιστούσε αδικαιολόγητο και αντίθετο στην αρχή της αναλογικότητας περιορισμό.

Ενόψει των ανωτέρω, η από κοινού διαχείριση των λογαριασμών των Ταμείων αποκλείεται. Συνεπώς, όποια αναλογιστική μελέτη διενεργηθεί στο ΕΤΑΤ δεν θα πρέπει να θεωρήσει ότι το ασφαλιστικό του κεφάλαιο είναι ομοιογενές και ενιαίο, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπίσει κάθε επιμέρους λογαριασμό αυτοτελώς.

-III- Απάντηση στο ερώτημα

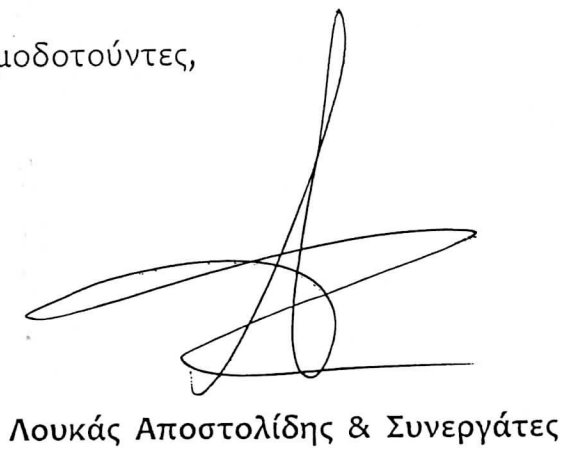
Βάσει των ανωτέρω, η απάντηση που προσήκει στο ερώτημα είναι ότι οι αναλογιστικές μελέτες που θα εκπονηθούν θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τη σχετική αυτοτέλεια του ενεργητικού καθενός από ταμεία που εντάχθηκαν στο ΕΤΑΤ και τις συναφείς υποχρεώσεις των εργοδοτών ανά Τράπεζα.

Η απάντηση αυτή είναι σύμφωνη και θεμελιώνεται στη νομοθετική βάση των ρυθμίσεων και της φιλοσοφίας των νόμων που συστάθηκε το ΕΤΑΤ, καθώς και των νομοθετικών ρυθμίσεων των ασφαλιστικών νόμων 3655/2008 και 3842/2010 που με σαφείς κανόνες εγγυώνται και εξασφαλίζουν την αυτοτέλεια των λογαριασμών των ειδικών ταμείων που εντάσσονται στο επικουρικό ταμείο τραπεζών ΕΤΑΤ.

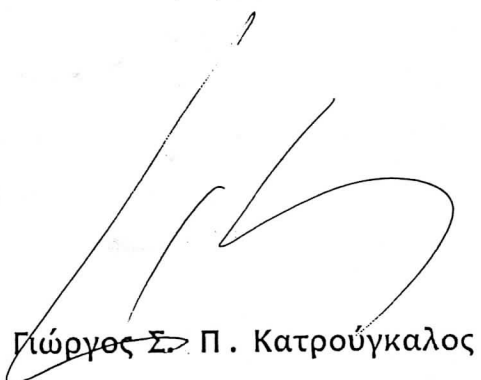
Οι γνωμοδοτούντες,

Νικήτας Αλιπράντης

Λουκάς Αποστολίδης & Συνεργάτες

Γιώργος Σ. Π. Κατρούγκαλος